

Naši prvi kvalificirani ribarski majstori

Pred 20 godina, 28. I 1948. položilo je ispit za ribarskoga majstora pred ispitnim povjerenstvom na ribnjacima u Zdenčini devet naših prvih ribarskih radnika.

U predratnoj Jugoslaviji bili su gotovo svi naši ribnjaci u rukama inostranoga kapitala, rukovodeni po ribarskim stručnjacima, koji su dolazili iz inostranstva. Bili su to po profesiji: poljoprivrednici, ekonomisti i veterinari. Pa i ostalo pomoćno osoblje ribnjaka: »majur-gazde«, »špani« i ribari, bili su većinom mađarske ili njemačke narodnosti.

Ribarski predradnici, zvani ribari, dolazili su na ribnjake iz Vojvodine, sa ribarskih centara otvorenih voda, Novog Sada, Apatina i Bezdana. Kako su prije isključivo radili u ribarstvu otvorenih riječnih voda, imali su slaba i nedovoljna iskustva u radu na ribnjacima. To su bili priučeni ribarski radnici bez škola i stručnih ispita, ali su bili vješti u izradi ribarskih alata i čamaca. U nedostatku višeg ribarskog kadra u prvim počecima stare Jugoslavije neki su dapače i rukovodili ribnjacima: Končanica. Ečka. Pisarovina, Našice ali nestručno i primitivno na očitu štetu ribnjaka, jer su posjedovali jedino iskustvo ribolova na otvorenim vodama.

Glavnina radnika na ribnjacima bili su naši domaći ljudi, svrstani u tri kategorije radnika: konvencijaši, ribarski radnici, koji su stanovali na samim ribnjacima, pogodeni uz godišnju platu u naravi i novcu (zadnji ostaci feudalizma!). To su bili kočijaši, čuvarj ribnjaka, koji su po Zakonu o sl. ribarstvu polagali poseban stručni ispit, te zanatlije: kovač, mehaničar i kolar. Druga grupa, radnici mjesečari, pogodeni uz mjesečnu platu, dolazili su iz okolnih sela. To su bili profesionalni ribarski radnici. Iz ove grupe radnika bili su najbolji često odabrani kao predradnici, ribari. No taj posao su obavljali bez stručnih ispita i posebne kvalifikacije. Konačno, treća vrsta radnika bili su povremeno zaposleni, sezonski radnici - nadničari. To su bili bezemljaši iz okolnih sela, ili nezaposleni članovi obitelji radnika nastanjenih na ribnjacima.

Takovo stanje zaposlenih ribarskih radnika zatečeno je gotovo na svima ribnjacima u novoj Jugoslaviji. U prvim počecima napose su nedostojali viši stručni kadrovi, ali i niži kvalificirani ribarski radnici.

Da bi sredilo teško predratno stanje na konfisciranim ribnjacima, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva osnovalo je RIBNJAČARSKU CENTRALU HRVATSKE, sa zadatkom obnove ratom opustošenih ribnjaka. Najteži je bio pro-

blem nedostatka kvalificiranih ribarskih kadrova. U prvim počecima ribari, ribarski predradnici, na ribnjacima bili su u ta vremena vrlo dragocjeni i mnogo cijenjeni. Na njima je počivala sva proizvodnja i uzgoj ribe. Uz dobro poznavanje samoga objekta i stručne višegodišnje iskustvo, ribari su zapravo rukovodili svima sezonskim radovima na ribnjacima.

Da se ribarski predradnici, ribari, još čvršće vežu i afirmiraju u službi, Ribnjačarska centrala predložila je Ministarstvu, da se ribari osposobe posebnim ispitom i unaprede za kvalificirane ribarske majstore. U tu svrhu imenovala je Ministarstvo posebnu komisiju za polaganje ispita kvalificiranih ribara majstora 25. IX 1947. Članovi te komisije bili su: Dr. Herer Ivan iz gradskog obrtnog odsjeka, Zagreb, Prof. Plančić Josip, šef Instituta za slatkovodno ribarstvo, Inž. N. Fijan, tehnički rukovodilac centrale i prof. Heisinger Alfons, iz odjela za školstvo Ministarstva Poljoprivrede i Šumarstva.

Molbe za polaganje majstorskog ispita dostavilo je komisiji deset kandidata:
Španić Andrija, ribarski predradnik, Ribnjačarstva Poljana.

Horki Vjenceslav, ribarski predradnik, Ribnjačarstva Končanica.

Varga Franjo, ribarski predradnik, Ribnjačarstva Našice.

Šplajt Franjo, ribarski predradnik, Ribnjačarstva Grudnjak.

Lipušić Alojz, ribarski predradnik Ribnjačarstva Končanica.

Vegh Mirko, upravitelj Ribnjačarstva Pisarovina.

Sabljak Ilija, poslovoda Ribnjačarstva Sl. Brod. Sušalj Franjo, ribarski predradnik, Ribogojilište Vitunj.

Vašarević Ivan, ribarski predradnik, Ribogojilište Ličke - Lešće.

Zierenfeld Slavko, namještenik Ribnjačarstva Pisarovina.

Jedino je odbijena molba Zierenfeld Slavka, jer je komisiji prekasno dostavio svoju molbu.

Za prijavljenih devet kandidata organiziran je tromjesečni pripravnici kurs na ribnjacima Zdenčina. Uz angažirane stručne nastavnike kursom je rukovodio Ing. Drago Orešković. Nastavni program sastavila je komisija iz teorijskih i praktičnih ribarskih predmeta uz predmete općeg obrazovanja.

Po završenom kursu održan je 28. I 1948. u Zdenčini komisiji ispit. Prije ispita svaki od kandidata predao je komisiji svoj ribarski majstorski rad: sačmarice, vrše i ostali ribarski alat. Ovi predmeti pomno i vrsno izrađeni, bili su poslije napose izloženi u Ribnjačarskoj centrali.

Kandidati, koji su ispitu pristupljivi, bili su sve redom zreli ljudi, u muževnoj dobi od 30 - 40 god. starosti. Mnogi od njih na ispitu su pokazali odlično znanje, dok su neki sa teoretske strane jedva zadovoljili. Međutim, svi su na ispitu zadovoljili i prošli jednakom ocjenom u svedodžbi, koju su potpisali svi članovi komisije: »Sposoban«.

Mnogi od naših prvih ribarskih majstora po-

žrtvovno su nastavili sa radom i dali velik udio unapređenju proizvodnje naših ribnjaka. Oni su i danas kamen temeljac ribnjaka i okosnica sveukupne organizacije rada na ribnjacima. Neki još i danas rade na ribnjacima, stariji od njih već su u zaslužnoj mirovini. U vršenju službe poginuli su na ribnjacima od elementarne nepogode vrlo cijenjeni ribari-majstori: Španić Andrija 1948. i Sabljak Ilija 1951. godine.

Prvi naši ribarski majstori svojim predanim radom unapredili su ribnjačarstva, a pored toga za sobom ostavili svjetao trag, primjer drugarstva i radinosti, brižno su osposobili i uzgojili mladi naraštaj sadanjih ribarskih majstora i kvalificiranih ribarskih radnika.